

КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

ас. Захарченко Н.М., доц. Шуда І.О, СумДУ

Зміна соціальної парадигми буття викликала появу особистісно-діяльнісної парадигми вищої освіти і знайшла своє відображення у концепції особистісно-орієнтованого навчання, яке має забезпечити розвиток і саморозвиток особистості студента, ґрунтуючись на виявлених індивідуальних особливостях його як суб'єкта пізнання і предметної діяльності.

Процес вивчення математики дає кожному студенту на підставі його здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій і суб'єктного досвіду можливість реалізувати себе у пізнанні, професійно-навчальній діяльності і поведінці.

В умовах, коли відбувається методична переорієнтація процесу навчання на розвиток творчої особистості студента, контроль має базуватись на принципі позитивного оцінювання згідно якого, у першу чергу враховуються рівні досягнень студентів, а не ступінь невдач. Студенти, які мають високий рівень математичних здібностей, що характеризуються як креативні, бо розв'язування проблемних, нестандартних задач, завдань підвищеної складності є процесом творчим. Процес вивчення математики є репродуктивним (пов'язаним з функцією пам'яті) і продуктивним (пов'язаним з функцією мислення). Оцінювання репродуктивних знань та умінь має бути стандартизованим та уніфікованим (еталонним), тоді як продуктивні знання оцінюються як особистісний внутрішній приріст студента.

Особистісно-орієнтоване навчання змінює критерії оцінки освітньої діяльності. У традиційному навчанні освітній продукт студента оцінюється по ступені наближення його до заданого зразка, тобто чим більш точно і повно відтворює студент заданий зміст, тим вища оцінка його освітньої діяльності. У особистісно-орієнтованому навчанні освітній продукт студента оцінюється по ступені відмінності від заданого, тобто чим більше науково- і культурно-

значимих відмінностей від відомого продукту удається домогтись студенту, тим вища оцінка продуктивності його навчання.

Особистими освітніми продуктами у процесі вивчення математики можуть бути: історичний аналіз, реферат, розв'язання наукової проблеми, доведення теореми, сформульоване правило чи закономірність, складена задача, що стосується вибраного напрямку професійної діяльності, самостійна робота для викладача чи товариша, комп'ютерна програма і т.д.

Не завжди результат роботи студента є продуктом його творчості: одна і та ж робота може бути творчою для одного студента і нетворчою (репродуктивною) для іншого. Поняття "відносність творчості", "ступінь творчості", "область творчості" допомагають виявляти творчі процеси і створювати педагогічні умови для побудови освітньої траєкторії особистості. Аналіз і оцінка освітніх результатів здійснюється за такою критеріальною шкалою: ступінь творчості роботи; оригінальність роботи; новизна; рівень професійності; корисність і значимість роботи для автора та інших людей; трудомісткість роботи; якість оформлення роботи.

Описані критерії виступають педагогічним інструментарієм для діагностики розвитку і творчої самореалізації студентів.

Особистісний підхід до освіти вимагає відновити у правах суб'єктивізм у оцінці освітніх досягнень студентів, підвищити, а не понизити роль викладача у діагностиці та оцінці дійсних особистісних приростів студентів. Необхідно знайти ефективне сполучення між суб'єктивною і об'єктивною системами оцінювання.

Вимоги до результатів навчання спираються на зовнішню сторону діяльності студентів з предметним змістом, яка прямо витікає із особливостей кожної освітньої області. Контрольні освітні нормативи передбачають наявність творчої освітньої діяльності. Рівень творчої самореалізації студента повинен вважатись загальнонаціональним освітнім параметром, що перевіряється і оцінюється поряд з іншими освітніми стандартами.